

ОБ'ЄКТ КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВОЇ ОХОРОНИ НЕНАЛЕЖНОГО ВИКОНАННЯ ОБОВ'ЯЗКІВ ЩОДО ОХОРОНИ ЖИТТЯ І ЗДОРОВ'Я ДІТЕЙ

У статті висвітлено проблеми визначення об'єкта кримінально-правової охорони неналежного виконання обов'язків щодо охорони життя і здоров'я дітей. Проаналізовано основні теорії щодо визначення об'єкта злочину, встановлено родовий і безпосередній об'єкти складу злочину, передбаченого ст. 137 КК України. Обґрунтовано необхідність охорони в межах цієї норми таких об'єктів, як життя і здоров'я жінки, яка перебуває у стані вагітності; нормальний фізичний, психічний, духовний і моральний розвиток дитини; суспільні відносини, які забезпечують нормальну службу чи професійну діяльність, пов'язану з охороною життя і здоров'я дітей.

Ключові слова: об'єкт, дитина, життя, здоров'я, неналежне виконання обов'язків.

I. Вступ

Життя та здоров'я людини є найвищою соціальною цінністю (ст. 3 Конституції України), кожна дитина має право на життя з моменту визначення її живонародженою та життєздатною. Держава гарантує дитині право на охорону здоров'я, безоплатну кваліфіковану медичну допомогу в державних і комунальних закладах охорони здоров'я, сприяє створенню безпечних умов для життя і здорового розвитку дитини, раціонального харчування, формуванню навичок здорового способу життя. А тому злочини проти життя та здоров'я становлять велику суспільну небезпеку, а такі об'єкти, як життя та здоров'я, надійно охороняються Кримінальним Законом.

Кримінальний кодекс України, прийнятий 1 вересня 2001 р., встановив кримінальну відповідальність за такий злочин, як неналежне виконання обов'язків щодо охорони життя та здоров'я дітей (ст. 137). Це діяння здатне завдати істотної шкоди здоров'ю дитини, а головне – посягає на найважливіше право дитини – жити.

Об'єкт злочину є одним з конструктивних елементів складу злочину, а тому повне й чітке його відображення сприяє точному встановленню місця цієї норми в системі Особливої частини Кримінального кодексу та є необхідною умовою правильної кваліфікації вчиненого суспільно небезпечного діяння, виявлення його характеру та ступеня суспільної небезпеки.

II. Постановка завдання

Метою статті є висвітлення наукових підходів до визначення безпосереднього об'єкта злочину, передбаченого ст. 137 Особливої частини Кримінального кодексу України.

III. Результати

У науці кримінального права проблема об'єкта злочину є дискусійною. У різні часи існувало безліч думок щодо його розуміння.

У юридичній літературі домінують дві позиції щодо об'єкта злочину: науковці розділилися на прихильників концепції об'єкта злочину як суспільних відносин і тих, хто пропонує вважати об'єктом злочину соціальні цінності [1, с. 40].

Протягом тривалого часу основним вважався підхід, згідно з яким об'єктом злочину є суспільні відносини. Основоположником цієї теорії був А.А. Піонтовський. Він вважав, що об'єктом злочину є суспільні відносини, які охороняються апаратом кримінально-правового примусу [2, с. 129–130]. Ця думка набула розвитку в працях Я. Брайніна [3], М. Загороднікова [4], Б. Нікіфорова [5], В. Тація [6], і достатньо довго її відстоювала більшість науковців, які досліджували проблеми об'єкта злочину.

Однак теорія об'єкта як суспільних відносин не спрацьовує щодо злочинів проти особи (вбивство, завдання шкоди здоров'ю людини), тому багато дослідників відмовилися від позиції визнання суспільних відносин об'єктом злочину. На їхню думку, об'єктом злочину є соціально значущі цінності, що охороняються кримінальним законом, а також інтереси, блага, на які посягає особа, котра вчинила злочин, і яким унаслідок вчиненого злочинного діяння заповідується або може бути заповідувана значна шкода [7, с. 202].

У кримінально-правовій науці запропоновані й інші підходи до визначення об'єкта злочину: теорія об'єкта злочину як правового блага [8, с. 159]; визнання об'єктом злочину конкретних сфер життєдіяльності людей, які охороняються кримінальним законом і виступають як безпосередні об'єкти злочинів як реальних явищ дійсності [9, с. 214–215]; теорія об'єкта злочину Г.П. Новосьолова, відповідно до якої об'єктом будь-якого злочину є люди, котрі в одних випадках виступають як окремі фізичні особи, а в інших – як певна сукупність осіб, що має або не має статусу

юридичної особи, та як соціум (суспільство) [10, с. 60]; об'єкт злочину як "соціальна оболонка" за В.М. Трубниковим. Останній "соціальну оболонку" розглядає як первинний об'єкт злочинного посягання, а все те, що знаходиться всередині "соціальної оболонки" (блага, цінності, сферу життєдіяльності), – як вторинний [11, с. 84, 87] тощо.

Незважаючи на різні погляди, у науці кримінального права беззаперечним є той факт, що об'єкт злочину є те, на що посягає винна особа і чому внаслідок посягання заподіюється шкода або створюється загроза заподіяння шкоди.

Будь-який злочин посягає на конкретний об'єкт. Правильне визначення об'єкта злочину сприяє визначенню ступеня суспільної небезпеки протиправного діяння, належній юридичній кваліфікації, характеристиці інших елементів складу злочину, відмежування від інших правопорушень.

У теорії кримінального права більшість науковців визнають запропонований В.Д. Меньшагіним триступеневий поділ об'єктів злочинів: загальний, родовий, безпосередній.

Стаття 137 Кримінального кодексу України (далі – КК), яка встановлює кримінальну відповідальність за неналежне виконання обов'язків щодо охорони життя та здоров'я дітей, міститься в розділі II Особливої частини Кримінального кодексу України – "Злочини проти життя та здоров'я особи". Отже, родовим об'єктом цього складу злочину виступає життя та здоров'я людини. Життя та здоров'я людини є найвищою соціальною цінністю [12, с. 3], а тому кримінальне право має всебічно охороняти людину як з погляду її суспільного ества, так і її фізіологічної цілісності.

Неналежне виконання обов'язків щодо охорони життя та здоров'я дітей є порівняно новим складом злочину. Законодавець запровадив таку норму з метою посилення захисту життя та здоров'я дітей від шкоди, яка може настати внаслідок невиконання або неналежного виконання професійних чи службових обов'язків працівниками освіти, охорони здоров'я, соціального забезпечення та інших видів діяльності, які забезпечують фізичний, інтелектуальний, духовний, культурний і соціальний розвиток дитини до досягнення нею повноліття. Відповідно до Кримінального кодексу 1960 р. за завдання такої шкоди зазвичай наставляла відповідальність за ст. 111 "Загибання в небезпеці", ст. 167 "Халатність" або іншими статтями КК.

Визначаючи безпосередній об'єкт неналежного виконання обов'язків щодо охорони життя та здоров'я дітей, слід відзначити, що він охоплює значно вужчу сферу відносин: це життя та здоров'я дитини.

Життя людини є унікальним природним феноменом, а право на життя – органічною складовою правової реальності сучасної соціальної історії. З огляду на це розуміння,

виправданою є класифікація природних прав людини П. Рабіновича, згідно з якою, право на життя належить до так званих фізичних прав (життєвих, вітальних, соматичних), оскільки воно має на меті забезпечення "її біологічного, "тілесного" існування, виживання, безпечного психофізичного розвитку. У разі порушення цього права втрачають сенс будь-які права людини, які належать до інших груп" [13, с. 52].

Право дитини на життя – це перше право дитини, яке було узаконене міжнародним співтовариством і після якого всі інші права дітей набрали сили норм міжнародного права.

Женевська Декларація прав дитини 1924 р. уперше наголосила на тому, що діти внаслідок їх фізичної та розумової незрілості потребують спеціальної охорони та піклування, зокрема відповідного правового захисту, як до, так і після народження. Пізніше право дитини на життя було закріплено в Загальній декларації прав людини, прийнятій Генеральною Асамблеєю ООН 10.12.1948 р. (ст. 3), та Декларації прав дитини, прийнятій Генеральною Асамблеєю ООН 20.11.1959 р.

Загальна декларація прав людини визначила, що матері й діти мають право на особливе піклування й допомогу (п. 2 ст. 25), а Декларація прав дитини наголосила на тому, що "дитина внаслідок її фізичної та розумової незрілості потребує спеціальної охорони і піклування, включаючи належний правовий захист як до, так і після народження". У зв'язку з цим ООН закликала батьків, чоловіків та жінок, громадські організації, місцеві органи влади та національні уряди до того, щоб вони визначили механізми й здійснювали ці особливі права через законодавчі акти та інші заходи [14, с. 112].

Однак найбільш повним нормативно-правовим актом у сфері захисту прав дітей, зокрема захисту їх життя та здоров'я, стала Конвенція про права дитини від 20.11.1989 р., яку Україна ратифікувала 27.02.1991 р. У ст. 6 цієї Конвенції проголошено невід'ємне право кожної дитини на життя, а також виживання і здоровий розвиток.

Відповідно до чинного законодавства України, виникнення та припинення права особи на життя обмежується процесами народження та смерті. Це положення відображено в Законі України "Про охорону дитинства" від 26.04.2001 р. Стаття 6 цього Закону проголошує, що кожна дитина має право на життя з моменту визначення її живонародженою та життєздатною за критеріями Всесвітньої організації охорони здоров'я. Термін "живонародження" трактується в Інструкції з визначення критеріїв перинатального періоду, живонародженості та мертвнонародженості Міністерства охорони здоров'я України від 29.03.2006 р. як "вигнання або вилучення з організму матері плода, який після вигнання/вилучення (неза-

лежно від тривалості вагітності, від того, чи перерізана пуповина і чи відшарувалася плацента) дихає або має будь-які інші ознаки життя, такі як серцебиття, пульсація пуповини, певні рухи скелетних м'язів" (п. 1.2). Визначення часу, з якого життя і здоров'я особи визнаються об'єктом кримінально-правової охорони, має велике значення для правозастосування.

"Життя є найціннішим природним благом людини. Як біологічний процес воно має свої початковий і кінцевий моменти, фіксація яких відображає винятково важливе практичне значення для правильного застосування законів про відповідальність за вбивство" [15, с. 6].

У кримінально-правовій науці зафіксовані різні погляди на встановлення моменту початку життя. В.Д. Набоков початком життя вважав появу з утроби матері будь-якої частини тіла дитини, І.Я. Фойніцький – момент, коли дитина відділилася від матері та почала самостійно дихати [16, с. 13].

Більшість науковців вважають, що життя і здоров'я особи стають об'єктом кримінально-правової охорони з моменту початку фізіологічних пологів. Однак саме поняття "початок фізіологічних пологів" трактується по-різному. Деякі вчені зауважують, що "початок фізіологічних пологів" є аналогією до поняття "початок родового процесу" [16, с. 6; 17, с. 6]. А.Н. Попов, посилаючись на роботи вчених-медиків, зазначає, що початком пологів вважають появу регулярних скорочень мускулатури матки – переймів [18, с. 28]. Власне пологи (період пологів), на думку А.Н. Попова, починаються після 22-ох тижнів вагітності з моменту початку природного або штучного переривання вагітності.

Існує й інша думка щодо початкового моменту кримінально-правової охорони життя і здоров'я особи: означені об'єкти повинні бути поставлені під охорону кримінального закону вже з моменту перебування дитини в утробі матері (з моменту запліднення, на певних строках вагітності). При цьому слід назвати декілька основних поглядів: деякі вчені дотримуються позиції, відповідно до якої початком життя є закріплення ембріона в лоні матки, інші підкреслюють, що початком життя слід вважати формування нервової системи в момент, коли починає роботу мозок [19, с. 96]. Однак на сьогодні існує лише один міжнародний правовий акт, який підтверджує таку позицію, – Американська конвенція про права людини, ст. 4 якої проголошує право на повагу до життя людини з моменту зачаття [20, с. 143].

Дитина в утробі матері дихає, вже через 18 днів після запліднення в неї починає битися серце, на 21 день починає діяти власна система кровообігу, кров не змішується із кров'ю матері й може відрізнятись за гру-

пою. Маємо всі ознаки життя, окрім однієї, – плід ще не може жити самостійним життям, є частиною організму матері. Тому суспільно небезпечне діяння, яке призвело до переривання вагітності жінки, за кримінальним законодавством України кваліфікується як нанесення тяжких тілесних ушкоджень, а не як діяння проти ще ненародженої дитини (плоду).

Початковим моментом кримінально-правової охорони життя особи в Україні визнається момент фізіологічних пологів. Однак слід звернути увагу на ст. 121 КК України "Умисне тяжке тілесне ушкодження", поняттям якого охоплюється ушкодження, що спричинило переривання вагітності, та п. 2 ч. 2 ст. 115 КК України "Умисне вбивство жінки, яка завідомо для винного перебувала в стані вагітності". Аналізуючи ці склади злочинів, бачимо, що законодавець усе ж таки визнає цінність ще ненародженого життя, однак поки що не закріплює його на юридичному рівні.

З викладеного вище можна сформулювати ще одне дуже важливе положення – необхідність охорони життя та здоров'я жінки, яка перебуває у стані вагітності, адже шкода, завдана здоров'ю матері, може негативно вплинути на здоров'я дитини після її народження або навіть призвести до смерті дитини.

На нашу думку, положення про початковий момент кримінально-правової охорони життя та здоров'я особи з моменту початку фізіологічних пологів є найбільш переконливим, відповідно до чинних нормативно-правових актів. Однак, загалом погоджуючись із М.Г. Заславською, слід урахувати, що "у комплексі заходів щодо охорони здоров'я дитини ст. 6 Закону України "Про охорону дитинства" передбачена охорона здоров'я матері у допологовий і післяпологовий періоди. Тим самим підкреслюється необхідність охорони здоров'я жінки, яка перебуває у стані вагітності або є матір'ю новонародженого, а також визнається можливість опосередкованого, через враження здоров'я матері, враження здоров'я її дитини" [21, с. 60].

Кінцевим моментом припинення дії кримінально-правової охорони життя та здоров'я більшість науковців вважає настання фізіологічної смерті людини, коли внаслідок повної зупинки серця й припинення постачання клітинам кисню відбувається незворотний процес розпаду клітин центральної нервової системи і смерть мозку [22, с. 272].

Як об'єкт складу злочину, передбаченого ст. 137 КК України, окрім життя, виступає також здоров'я дитини. Розглянемо коротко цей об'єкт, адже в теорії кримінального права його визначають по-різному.

О.С. Нікіфоров визначає здоров'я як "нормальний загальний стан людського організму в цілому, який виражається в нормальному його функціонуванні" [23, с. 77], М.І. Загородніков дає визначення здоров'ю

як “стану людського організму, при якому нормально функціонують усі його частини, органи і системи” [24, с. 16]. З погляду медицини, здоров’я людини слід розуміти як “стан урівноваженості функцій усіх органів, а також організму в цілому із зовнішнім середовищем, при якому відсутні будь-які хворобливі зміни” [25, с. 37].

Основи законодавства України про охорону здоров’я визначають здоров’я як стан повного фізичного, душевного й соціального благополуччя, а не тільки відсутність хвороб і фізичних дефектів (ст. 3). Саме в такому розумінні його переважно розглядають у юридичній літературі, коли здійснюється спроба пояснити це поняття через таку категорію, як “благополуччя” (якісну характеристику максимального доброго стану), яке може бути диференційоване на три складові: фізичне здоров’я (стан, що забезпечує статико-динамічний речовинно-енергетичний гомеостаз організму), психічне здоров’я (внутрішньосистемний і системно-середовищний гомеостаз мозку) та соціальне здоров’я (інформаційний і системно-середовищний гомеостаз поведінки) [26, с. 301]. З цього можна зробити висновок, що здоров’я як об’єкт кримінально-правової охорони має не лише фізіологічне, а й соціальне та психологічне значення.

Відповідно до ст. 3 “Основ законодавства України про охорону здоров’я”, охорона здоров’я – це система заходів, спрямованих на забезпечення збереження та розвитку фізіологічних і психологічних функцій, оптимальної працездатності та соціальної активності людини при максимальній біологічно можливій індивідуальній тривалості життя.

Стаття 6 цього Закону визначає, що кожний громадянин України має право на охорону здоров’я, яке включає такі елементи: життєвий рівень, зокрема їжа, одяг, житло, медичний догляд та соціальне обслуговування і забезпечення, які є необхідними для підтримання здоров’я людини; безпечно для життя і здоров’я навколишнє природне середовище; санітарно-епідемічне благополуччя території і населеного пункту, де він проживає; безпечні й здорові умови праці, навчання, побуту та відпочинку; кваліфікована медико-санітарна допомога, зокрема вільний вибір лікаря і закладу охорони здоров’я; правовий захист від будь-яких незаконних форм дискримінації, пов’язаних зі станом здоров’я; відшкодування заподіяної здоров’ю шкоди; оскарження неправомірних рішень і дій працівників, закладів та органів охорони здоров’я.

Як додатковий факультативний об’єкт неналежного виконання обов’язків щодо охорони життя та здоров’я дітей може виступати нормальний фізичний, психічний, духовний і моральний розвиток дитини.

Фізичний розвиток дитини передбачає нормальний з погляду фізіології процес формування органів, тканин людини, становлення і функціонування всіх систем організму.

Психічний розвиток дитини – закономірна зміна психічних процесів у часі, яка виявляється в їх кількісних, якісних і структурних перевтіленнях. Психічний розвиток відповідає загальним законам розвитку. Йому притаманні внутрішні суперечності між вимогами до організму особистості і тим, що вже наявне й може відповідати цим вимогам. Справжнім змістом психічного розвитку є боротьба цих суперечностей, боротьба між старими формами психічної організації, що відмирають, і новими, які тільки зароджуються. Розвиток організму (кількісні зміни) пов’язаний зі зміною його структури та функцій (якісні зміни). Накопичення кількісних і якісних змін в організмі приводить до переходу від одних рівнів вікового розвитку до інших, вищих, при цьому кожний етап вікового розвитку якісно відрізняється від інших.

Духовний розвиток означає інтелектуальне зростання дитини, розвиток і становлення моральних принципів, поглядів і переконань.

Моральний розвиток – це процес, за допомогою якого дитина починає аналізувати і приймати стандарти правильного й неправильного у своєму суспільстві [27, с. 461–462].

На нашу думку, в ст. 137 КК України слід виокремити ще один додатковий об’єкт, який зумовлений специфікою суб’єкта злочину, – належне виконання професійних чи службових обов’язків щодо охорони життя та здоров’я дітей, оскільки при вчиненні цього злочину страждають суспільні відносини, які забезпечують нормальну службову чи професійну діяльність, пов’язану з охороною життя та здоров’я дітей.

IV. Висновки

Отже, враховуючи викладене, пропонуємо безпосереднім об’єктом неналежного виконання обов’язків щодо охорони життя та здоров’я дітей, крім життя та здоров’я дитини, визнавати також життя та здоров’я вагітної жінки, а також нормальний фізичний, психічний, духовний і моральний розвиток дитини, суспільні відносини, які забезпечують нормальну службову чи професійну діяльність, пов’язану з охороною життя та здоров’я дітей.

Список використаної літератури

1. Готин А.Н. Об’єкт преступления в теории уголовного права / А.Н. Готин // Вісник Луганського інституту внутрішніх справ МВС України. – 2001. – № 3. – С. 39–62.
2. Пионтковский А.А. Уголовное право РСФСР: Часть общая / А.А. Пионтковский. – М. : Госиздат, 1925. – 238 с.
3. Брайнін Я.М. Основні питання загального вчення про склад злочину / Я.М. Брайнін.

- К. : Видавництво Київського університету, 1964. – 188 с.
4. Загородников Н.И. Понятие объекта преступления в советском уголовном праве / Н.И. Загородников // Труды Военно-юридической академии. – 1951. – № 13. – С. 42–45.
 5. Никифоров Б.С. Объект преступления по советскому уголовному праву / Б.С. Никифоров. – М., 1960. – 228 с.
 6. Таций В.Я. Объект и предмет преступления в советском уголовном праве / В.Я. Таций. – Харьков : Высшая школа, 1988. – 198 с.
 7. Курс советского уголовного права. Общая часть : учебник для вузов / под ред. Н.Ф. Кузнецовой и И.М. Тяжковой. – М. : Зерцало-М, 2002. – Т. 1: Учение о преступлении. – 624 с.
 8. Наумов А.В. Российское уголовное право. Общая часть : курс лекций / А.В. Наумов. – М. : БЕК, 1996. – 560 с.
 9. Емельянов В.П. Терроризм и преступления с признаками терроризирования: уголовно-правовое исследование / В.П. Емельянов. – СПб. : Юридический центр Пресс, 2002. – 219 с.
 10. Новоселов Г.П. Учение об объекте преступления. Методологические аспекты / Г.П. Новоселов. – М. : Издательство Норма, 2001. – 208 с.
 11. Трубников В.М. Новый взгляд на объект преступления / В.М. Трубников // Право і безпека. – 2002. – № 1. – С. 81–88.
 12. Конституція України від 28 червня 1996 року // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 28.
 13. Миронова Г. Право людини на життя / Г. Миронова // Право України. – 2006. – № 9. – С. 52–55.
 14. Лоза О.Б. Особиста безпека дитини : навчальний посібник для педагогів та батьків, діти яких навчаються за програмою “Захист життя та здоров’я дітей, норми поведінки в надзвичайних ситуаціях” / О.Б. Лоза. – Суми : Університетська книга, 2005. – 383 с.
 15. Борисов В.И. Преступления против жизни и здоровья: вопросы квалификации / В.И. Борисов, В.Н. Куц. – Харьков : НПКФ “Консум”, 1995. – 104 с.
 16. Боров С. Проблемы определения начала жизни человека в уголовном праве / С. Боров // Уголовное право. – 2004. – № 4. – С. 13–14.
 17. Сташис В.В. Личность под охраной уголовного закона / В.В. Сташис, М.И. Бажанов. – Симферополь : Таврида, 1996. – 235 с.
 18. Попов А.Н. Преступления против личности при смягчающих обстоятельствах / А.Н. Попов. – СПб. : Юридический центр Пресс, 2001. – 465 с.
 19. Кашинцева О. Етико-правові роздуми щодо проблеми визначення статусу ембріона / О. Кашинцева // Право України. – 2007. – № 12. – С. 96–100.
 20. Права человека : сборник универсальных и региональных международных документов / сост. Л.Н. Шестаков. – М. : Изд-во Московского ун-та, 1990. – 205 с.
 21. Заславська М.Г. Кримінальна відповідальність за неналежне виконання обов’язків щодо охорони життя та здоров’я дітей: соціальна обумовленість і склад злочину : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.08 / М.Г. Заславська. – Х., 2005. – 224 с.
 22. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України від 5 квітня 2001 року / за ред. М.І. Мельника, М.І. Хавронюка. – К. : Кантон, 2001. – 1104 с.
 23. Никифоров А.С. Ответственность за телесные повреждения по советскому уголовному праву / А.С. Никифоров. – М., 1959. – 162 с.
 24. Загородников Н.И. Преступления против здоровья / Н.И. Загородников. – М. : Юрид. лит., 1969. – 168 с.
 25. Безручко Е.В. Уголовная ответственность за причинение вреда здоровью человека : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.08 / Е.В. Безручко. – М., 2003. – 201 с.
 26. Стефанчук Р.О. Здоров’я фізичної особи як об’єкт її особистих немайнових прав / Р.О. Стефанчук // Вісник ХНУВС. – 2007. – Вип. 37. – С. 299–307.
 27. Ребер А. Большой толковый психологический словарь / Артур Ребер (Penguin) ; пер. с англ. – М. : Вече, АСТ, 2000. – Том 1 (А-О). – 592 с.
 28. Основы законодательства Украины про охорону здоров’я // Відомості Верховної Ради України. – 1993. – № 4. – Ст. 19.

Стаття надійшла до редакції 24.02.2014.

Товмазова Е.Н. Объект уголовно-правовой охраны ненадлежащего исполнения обязанностей по охране жизни и здоровья детей

В статье исследованы проблемы определения объекта уголовно-правовой охраны ненадлежащего исполнения обязанностей по охране жизни и здоровья детей. Проанализированы основные теории определения объекта преступления, установлен родовой и непосредственный объекты состава преступления, предусмотренного ст. 137 УК Украины. Исследована и аргументирована необходимость охраны в рамках данной нормы таких объектов, как жизнь и здоровье беременной женщины; нормальное физическое, психическое, духовное и моральное

развитие ребёнка; общественные отношения, обеспечивающие нормальную служебную или профессиональную деятельность в сфере охраны жизни и здоровья детей.

Ключевые слова: *объект, ребёнок, жизнь, здоровье, ненадлежащее исполнение обязанностей.*

Tovmazova Y. Object of criminal protection of improper duties performance as for children's life safety and health

Life and health are the highest social value (Article 3 of the Constitution of Ukraine). Every child has the right to life since he or she is defined as live-born and viable. The state guarantees the child the right to health care, free expert medical care in state and municipal institutions of health. It helps to create a safe living environment and healthy child development, nutrition, organizes healthy lifestyle. So crimes against life and health are of great public danger. And such items as life and health are protected by criminal law.

The Article is devoted to the research of the problem of definition of the object of criminal protection of improper duties performance as for children's life safety and health.

Definition of the object of criminal protection of improper duties performance as for children's life safety and health is practically quite difficult, as in the criminal science there are a lot of theories as for the crime object, and there are different points of view as for defining of the initial moment of the criminal life protection. That is why there appeared a necessity to improve the existing criminal legislation in the sphere of children protection from improper duties performance as for their life safety and health by means of the clear definition of the object of its criminal protection.

The author analyzed the main theories as for the crime object definition, defined generic and direct objects of the crime body, provided by Article 137 of the Criminal Code of Ukraine. There was studied and explained the necessity of protection in the boundaries of the given norm of such objects as: life and health of a woman who is pregnant; normal physical, psychological, intellectual and moral development of a child; social relations, which provide normal official and professional activity, connected with children life and health protection.

Key words: *object, child, life, health, improper duties performance.*